

вимогами, які пред'являються лише до представників даної професії. Тобто, професійна мораль виступає як комплекс більш зобов'язуючих, “більш суворих” моральних правил у порівнянні із загальними моральними принципами.

СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА: СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ

Савлук К. С., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Судово-почеркознавчі експертизи сьогодні відіграють важливу роль у кримінальному судочинстві. Потреба у їхньому призначенні постає кожного разу, коли для вирішення чи розв'язання певних питань, з'ясування обставин, що мають значення у кримінальному провадженні, виникає необхідність застосування спеціальних знань для дослідження рукописних записів, підписів. Як правило, необхідність у таких дослідженнях виникає у випадках потреби ідентифікації конкретної особи; визначення умов, у яких виконувався об'єкт почеркознавства; встановлення належності почерку виконавця до групи почерків, притаманних особам певної статі, віку або типу тощо.

У сучасний період судове почеркознавство є високорозвиненою предметною галуззю теорії судової експертизи і галуззю криміналістики. Характерним для нього є подальший активний розвиток теоретичних засад судового почеркознавства; експериментальних розробок; узагальнень експертної практики; удосконалення існуючих методів і створення нових, більш ефективних методів експертного дослідження почерку.

Розвиток теоретичних засад судового почеркознавства у сучасний період ознаменувався:

- розробкою основних положень вчення про процес експертного дослідження як компонент предмету судового почеркознавства (комплексні методики вирішення судово-

почеркознавчих завдань, теоретичні проблеми оцінки ознак тощо);

- створенням понятійного апарату в галузі теорії й практики судово-почеркознавчої експертизи (словник основних термінів);

- формулюванням основ математичного моделювання і засад автоматизації у галузі судово-почеркознавчої експертизи (теорія і практика математичного моделювання, експертні програми, системи);

- розробкою основних положень теорії і методики судово-почеркознавчої діагностики [1, с. 10-12].

Ідентифікаційні завдання становлять основний обсяг при проведенні судово-почеркознавчої експертизи; їх вирішення передбачає встановлення таких фактів наявності або відсутності тотожності конкретного виконавця рукописного тексту, запису або підпису; виконання однією й тією самою або різними особами декількох текстів (записів) або підписів окремих фрагментів тексту, тексту і короткого запису (зокрема, дописки), у деяких випадках, коли підпис має переважно буквену транскрипцію – тексту (запису і підпису) [2, с. 20-21].

Незважаючи на існуючу загальноприйняту чітку класифікацію завдань почеркознавчої експертизи (ідентифікаційна, діагностична та класифікаційна) сьогодні у конкретних експертних ситуаціях ці завдання розмежувати досить складно.

Важливе місце займають дослідження закономірностей процесу вирішення експертних завдань. Якщо раніше наукові розробки були спрямовані безпосередньо на об'єкт, тобто на почерк і методи експертного дослідження, засновувалися на знаннях закономірностей виконання почерку, то наразі увагу криміналістів привертає «внутрішня», суб'єктивна сторона експертної діяльності. Об'єктом дослідження стає сама діяльність експертів. Такі дослідження допомагають оптимізувати роботу експерта-почеркознавця.

Сучасне судове почеркознавство в Україні ґрунтується на потужній теоретичній та методичній базі. Загальна методика почеркознавчої експертизи містить у собі процедури та схеми вирішення ідентифікаційних, діагностичних та класифікаційних завдань, положення, які стосуються характеристик об'єктів почеркознавства (рукописних текстів, записів, підписів), особливостей їх формування і функціонування, їх властивостей та ознак. До складу загальної методики почеркознавчої експертизи входять також методи, методики і методичні рекомендації, розроблені для вирішення типових та окремих завдань щодо певних об'єктів дослідження залежно від їх виду, обсягу графічного матеріалу у них, ступеня виробленості, умов виконання тощо.

Однак, незважаючи на значні досягнення у галузі судового почеркознавства, не усі конкретні завдання можуть вирішуватися експертами на практиці, тобто у деяких експертних ситуаціях почеркознавці з тих чи інших причин або взагалі відмовляються від вирішення питання, або надають висновок у формі НВМ («вирішення питання не виявляється можливим»). Тому розробки методичного характеру повинні проводитися з огляду на потреби судово-слідчої та експертної практики.

І тому, найбільш актуальною на даний час, на думку Є. Ю. Свободи, представляється розробка автоматизованої системи дослідження коротких об'єктів почеркознавства. Така система повинна дозволити вводити у ЕОМ (електронна обчислювана машина) і аналізувати за обраними алгоритмами розпізнавання образів всю інформацію про почерковий об'єкт як структурно-геометричну, так і таку, що міститься у розподілі барвника і ширині штриха [3, с. 153].

Отже, назріла необхідність створення методик та програмних продуктів, які б дозволяли проводити діагностичне та ідентифікаційне дослідження в єдиному процесі і водночас були б зручними і доступними для їх використання у практиці. Необхідно прагнути до оптимального сполучення можливостей людини й ЕОМ, що доповнюють одне одного, у судово-

експертній діяльності, і це повинно знаходити відображення у створюваних методиках експертного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Меленевська З. С. Судово-почеркознавча експертиза : навч.-метод. посіб. / З. С. Меленевська, Є.Ю. Свобода, А.І. Шаботенко; [за заг. ред. І. П. Красюка]. – К. : Укр. центр духовн. культури, 2007. – 280 с

2. Бондар М. Є. Судово-почеркознавча експертиза: становлення, можливості, перспективи розвитку / М.Є. Бондар, З. О. Ковальчук, Т. О. Сукманова // Судова експертиза. – 2014. – № 1. – С. 19-29.

3. Свобода Є. Ю. Проблемні питання судово-почеркознавчої експертизи / Є. Ю. Свобода // Досудове розслідування в сучасних умовах: проблеми, тенденції та перспективи : збірник матеріалів науково-практичного семінару. – К., ННПСК НАВС, 2013. – С. 153-156.

ЗНАЧЕННЯ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Хижняк І. О., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Криміналістика – це наука, яка дійсно знаходиться на передньому краї боротьби зі злочинністю. Саме криміналістика на основі своїх наукових досліджень та розробок пропонує оперативно-розшуковим працівникам, слідчим, експертам, суддям науково обґрунтовані та перевірені практикою засоби, прийоми та методи розкриття злочинів, розслідування та судового розгляду кримінальних справ.

Криміналістичне дослідження письма (судове почеркознавство) – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає закономірності письма, процес його дослідження, можливість ідентифікації людини за почерком та вирішує інші